

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

тиску, освітленості, вологості, а також до змін в організмі: захворюванню, змін в організмі, обмеження будь-яких функцій. Психологічний аспект адаптації полягає в пристосуванні особистості до існування відповідно до вимог суспільства і власними потребами та інтересами.

Соціально-психологічна адаптація – це пристосування людини до виробничої діяльності, до нового колективу, його традицій і неписаних норм, до стилю роботи. Соціальна адаптація здійснюється шляхом засвоєння норм і цінностей даного суспільства (або, принаймні, найближчого оточення: родини, певної соціальної групи).

Соціально-психологічна адаптація включає в себе адаптивність [5], яка є природженою та набутою здатність до адаптації, тобто пристосування до всієї багатоманітності життя при будь-яких умовах та адаптованість, що відображає той загальний результат адаптації, коли людина відчуває психологічний комфорт від ситуацій свого життя, приймає її як конструктивно значущу, що відкриває подальші перспективи розвитку.

Список використаних джерел

1. Гапонова С.А. Особенности адаптации студентов вузов в процессе обучения / С.А. Гапонова // Психологический журнал. – 1994. – №3. – С. 9–12.
2. Медведев В. И. Адаптация человека / В. И. Медведев. – СПб.: Институт мозга человека РАН, 2003. – 584 с.
3. Милослава И. А. Понятие и структура социальной адаптации / И. А. Милослава. – М.: Владос, 2010. – 124 с.
4. Реан А. А. Психология адаптации личности: Анализ. Теория. Практика / А. А. Реан. – СПб.: Прайм–Евроник, 2006. – 479 с.
5. Сторож О. В. Соціально-психологічна адаптація як невід'ємна складова соціалізації особистості / О. В. Сторож // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2008. – Т. IX, ч. 3. – С. 379–384.

УДК 159.942:159.925

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ЗАСОБІВ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Нечидюк Марія, здобувач вищої освіти, РДГУ.

Керівник: Борейчук І.О., старший викладач

Поняття «розвиток особистості» включає в себе послідовні, а також якісні зміни у свідомості та поведінці особистості від самого народження і до кінця життя, а також формування людини як суб'єкта культури та

життєтворчості. Мистецтво досить ефективно впливає на особистісне зростання індивіда, а також корегує певні аспекти його свідомості цей процес відбувається в основі напрямку практичної психології, такого як арт-терапія. [1].

Арт-терапія має особливу значущість в соціальній та психолого-педагогічній практиці, адже вона є інноваційною в розвитку емоційного інтелекту особистості.

Якщо раніше інтелектуальна складова буття особистості протиставлялась його емоційній складовій, то в сучасних умовах розвитку береться до уваги той факт, що емоція, як особливий «тип знань», не тільки сприятиме успішній адаптації до умов навколишнього середовища, а й може співвідноситися з категорією «інтелект». Звідси інтеграція емоції й інтелекту є необхідною складовою гармонійного розвитку особистості, що сприятиме її успішній життєвій та професійній самореалізації [2]. Емоції, впливаючи на творчу діяльність, змінюють її продуктивність двома способами, зокрема: а) їх можна розглядати як мотиваційні модератори, і б) як когнітивні. У випадку негативного емоційного стану особистість мотивована на пошук таких стратегій діяльності, які можуть «вивести» її з «глухого кута» й відновити в бік нейтрального емоційного стану [1].

Відтак можна припустити, що метод арт-терапії містить в собі потенціал актуалізації стратегій творчої діяльності і передбачає роботу із внутрішніми станами особистості, «торкаючись» її емоційно-почуттєвої складової, інтенцій, прагнень, потреб, що окреслюють її в абрисах інтра-, інтер- та метаіндивідуальних координат життя і визначають рівень розвитку емоційного інтелекту.

Сам термін «арт-терапія» почав використовуватися в Україні відносно недавно. Першооснова арт-терапевтичних технік – це архаїчні форми мистецтва, котрі особливо збереглися в українській творчості. Саме народна творчість несе такі характеристики, як діючий характер, наївність, опір на символіку несвідомого, а також вона є джерелом духовного здоров'я людини. [1].

Основні принципи та прийоми використання арт-терапії у роботі з дітьми і підлітками як певного засобу розвитку особистісних вмінь та якостей, запропонували російські вчені А. Копитін та О. Свистовська. О. Серова успішно займалась обґрунтуванням ефективності творчих методик у особистісному рості та самопізнанні [3].

Багато й українських теоретиків та практиків займались схожими дослідженнями: А. Бреусенко-Кузнецов, О. Вознесенська, Н. Волкова, В.

Газолишин, Н. Єщенко, О. Любарець, Н. Полякова, Н. Простакова, О. Пінчук, А. Старовойтов, А. Чуприков, Т. Яценко та ін.

Значна частина методів арт терапії успішно відповідають очікуванням, традиціям та установкам клієнтів в Україні, для яких особливою є орієнтація на емоційнообразне переживання, а не на вирішення конфліктів, яке є раціональним [4]. Сучасні дослідники (В. Коропуліна, Н. Гордєєва, М. Смірнова та інші) трактують поняття «арт-терапія», як технологію реабілітації людей з різними проблемами у розвитку за допомогою творчої діяльності та мистецтва.

Отож, можна зробити висновок, що терапія мистецтвом сьогодні справді широко використовується у роботі психолога, особливо для підтримання та розвитку творчості, самосвідомості, сили волі, моральний цінностей, на духовний стан особистості, а особливо, для розвитку емоційного інтелекту індивіда.

Список використаних джерел:

1. Арт-терапія: Хрестоматія / За ред. ред. А. І. Копитіна. - СПб.: Питер, 2001. - 320 с
2. Бреус Ю. В. Емоційний інтелект як чинник професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій у вищих навчальних закладах : автореф. дис. канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Бреус Юлія Володимирівна. – К., 2015. – 20 с.
3. Копитін А.І., Свістовская Є.Є. Арт-терапія дітей та підлітків. - Когнітивних-центр, 2007
4. Назаревич В. В. Фотографія як засіб ресурсування психоемоційного стану індивіда / В. В. Назаревич, І. О. Борейчук // Психологія: реальність і перспективи. - 2017. - Вип. 8. - С. 192-197.

УДК 159.944.4+612.176

ФІЗІОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ СИМПТОМИ СТРЕСУ ЯК ЗАГАЛЬНОГО АДАПТАЦІЙНОГО СИНДРОМУ

**Одейчук Ірина, здобувач вищої освіти, член науково-дослідного
гуртка при лабораторії психофізіології та клінічної психології РДГУ**

*Керівник: Романюк В.Л., кандидат біологічних наук, доцент,
завідувач лабораторії психофізіології та клінічної психології*

Здоров'я людини суттєво залежить від стресу як неспецифічної реактивності організму та загального адаптаційного синдрому. У свою чергу, фізіологічний та психологічний стрес розглядають як функціональну

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету